

**O'QUVCHI YOSHLARNI TARBIYALASHDA IJTIMOIIY INSTITUTLAR VA TA'LIM
MUASSASALARI HAMKORLIGINING TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARINING
O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.**

Kurbanova Umida Kamolovna

Osiyo Xalqaro Universiteti magistranti

Buxoro shahar 7-IDUMning MMIBDO'.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10279787>

Annotatsiya. Ushbu tezisdagi jamiyatda o'quvchi yoshlarni tarbiyalashda o'quvchilarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish, oilada bolaning ruhiyatiga pozitiv yondoshish, Oila mahalla maktab hamkorligi konsepsiyasi asosida hamkorlik yo'llarini yanada kuchaytirish, ularning mas'ulligini oshirish yo'llari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Oila, mahalla, Ta'lim muassasasi, konsepsiya, bola, vatanparvarlik, ota-ona, mardlik, mehr-muhabbat.

**PECULIARITIES OF WAYS TO IMPROVE THE COOPERATION OF SOCIAL
INSTITUTIONS AND EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN EDUCATING YOUNG
STUDENTS.**

Abstract. In this thesis, the meaningful organization of students' free time in the education of young students in the society, a positive approach to the child's psyche in the family, ways to further strengthen the ways of cooperation based on the concept of family-neighborhood-school cooperation, and ways to increase their responsibility are highlighted.

Keywords: Family, neighborhood, Educational institution, concept, child, patriotism, parents, courage, love.

**ОСОБЕННОСТИ ПУТЕЙ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА
СОЦИАЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ В
ВОСПИТАНИИ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ.**

Аннотация. В данной статье освещены пути содержательной организации досуга учащихся в воспитании учащейся молодежи в обществе, позитивного подхода к психике ребенка в семье, дальнейшего укрепления сотрудничества на основе концепции семейно-соседского школьного сотрудничества, повышения их ответственности.

Ключевые слова: Семья, соседство, учебное заведение, зачатие, Ребенок, патриотизм, воспитание, отвага, привязанность.

Mamlakatimizda oilalarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ayniqsa, yosh oilalar uchun qulay turmush sharoitini yaratish borasida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli ishlar ana shu ezgu maqsadga xizmat qilmoqda.

Yosh avlodga tarbiya berishdek murakkab vazifani hal etishda inaktab juda katta ahamiyat kasb etadi. Ayni shu joyda yoshlariniz ijtimoiy jamiyat va ilmiy texnika taraqqiyoti talablariga javob bera oladigan mukammal ma'lumotlarni oladilar. Maktab yoshlarning dunyoqarashlariga poydevor hamda g'oyaviy e'tiqodlari uchun negiz yaratadi, ularning irodalarini shakllantiradi, xalqimiz baxt- saodati yo'lida sidqidildan mehnat qilishga tayyorlaydi.

O'quvchilarga tarbiya berish ularga ta'lim berish bilan mustahkam va yaxlit birlikda amalga oshiriladi. Ammo, tarbiyaning o'z vazifasi, mazmuni, shakl hamda uslublari bor. O'quv-tarbiyaviy jarayonning uzviyligi maktab oldiga qo'yilgan eng muhim pedagogik qoidalardan biri hisoblanadi, shuning uchun ham sinfdan va maktabdan tashqari tarbiyaviy ishlar bevosita o'quv jarayoni bilan bog'langandir. Darsdan tashqari mashg'ulotlar o'quvchilarda asosiy vazifalari bodmish ilm olishga ishtiyoq uyg'otish, qobiliyati va iste'dodlarini ro'yobga chiqarishga imkoniyat yaratishdan, maktabni muvaffaqiyatli tugatish, kasb-korga intilish hissini tarbiyalashdan iboratdir. Yoshlarning kundalik ehtiyojlari, intilish- larni. talab va qiziqishlarini faqat dars jarayoni bilan qondirib bo'lmaydi. Sinfdan va maktabdan tashqari mashg'ulotlar o'quvchilar faoliyatining barcha qirralarini qamrab olmog'i lozim. Har bir o'quvchi bilan yakka-yakka ishlash, uni ijtimoiy-ruhiy jihatdan o'rganish sinf faoliyatiga yangicha mazmun olib kiradi.

Yoshlarning g'oyaviy-siyosiy ongini shakllantirish, ularda atrof-muhitga, jamiyatga ongli munosabatda bo'lish, jonajon Vatanini cheksiz sadoqat bilan sevisht, xalqimizning milliy qadriyatlarini e'zozlash hissini tarkib toptirish - vatanparvarlik tarbiyasining mag'zi bo'lmog'i lozim¹. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 10-iyundagi "O'zbekiston Respublikasi Mahalla va oilani qo'llab-quvvatlash vazirligi huzurida "Mahalla va oila" ilmiy-tadqiqot instituti faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi 367-qarori asosida mamlakatimizda "Mahalla va oila" ilmiy-tadqiqot institute tashkil qilindi. Mazkur qarorda mahalla va oila institutlarini mustahkamlash sohasidagi ustuvor yo'nalishlarni shakllantirishda ishtirok etish, mahalla va oilani qo'llab-quvvatlash sohasidagi dolzarb muammolarga bag'ishlangan ilmiy, ilmiy-amaliy konferensiyalar, seminarlar tashkil etish vazifalari belgilab berildi. Shunga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 78-F-sonli farmoyishi asosida Respublika

¹ . R. Mavlonova, B. Normurodova, N. Rahmonqulova "Tarbiyaviy ishlar metodikasi" o'quv qo'llanma "Tib-kitob" nashriyoti Toshkent 2010 yil (3-bet)

miqyosida o'tkaziladigan ilmiy-texnik tadbirlar rejasiga binoan "Mahalla va oila" ilmiytadqiqot institutida 2021-yil 30-sentabr kuni "Zamonaviy oilada, farzand tarbiyasida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish masalalari" mavzusida respublika ilmiy-amaliy anjumani o'tkazildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida 2021-yil 19-yanvar kuni ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish, bu borada davlat va jamoat tashkilotlarining hamkorligini kuchaytirish masalalari bo'yicha o'tkazilgan videoselektor yig'ilishida: **"Agar jamiyat hayotining tanasi iqtisodiyot bo'lsa, uning joni va ruhi ma'naviyatdir. Biz yangi O'zbekistonni barpo etishga qaror qilgan ekanmiz, ikkita mustahkam ustunga tayanamiz. Birinchisi – bozor tamoyillariga asoslangan kuchli iqtisodiyot. Ikkinchisi – ajdodlarimizning boy merosi va milliy qadriyatlarga asoslangan kuchli ma'naviyat"**, – deb e'tirof etdilar.

Tarbiya — shaxsda muayyan jismoniy, ruhiy, axloqiy, ma'naviy sifatlarni shakllantirishga qaratilgan amaliy pedagogik jarayon; insonning jamiyatda yashashi uchun zarur bo'lgan xususiyatlarga ega bo'lishini ta'minlash yo'lida ko'riladigan chora tadbirlar yigindisi. Tarbiya insonning insonligini ta'minlaydigan eng qadimiy va abadiy qadriyatdir. Tarbiyasiz alohida odam ham, kishilik jamiyati ham mavjud bo'la olmaydi. Chunki odam va jamiyatning mavjudligini ta'minlaydigan qadriyatlar Tarbiya tufayligina bir avloddan boshqasiga o'tadi.

Pedagogik adabiyotlarda "Tarbiya" atamasi keng va tor ma'nolarda ishlatiladi. Keng ma'noda Tarbiya inson shaxsini shakllantirishga, uning jamiyat ishlab chiqarishi va ijtimoiy, madaniy, ma'rifiy hayotida faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan barcha ta'sirlar, tadbirlar, harakatlar, intilishlar yig'indisini anglatadi. Bunday tushunishda tarbiya faqat oila, maktab, bolalar va yoshlar tashkilotlarida olib boriladigan tarbiyaviy ishlarni emas, balki butun ijtimoiy tuzum, uning yetakchi g'oyalari, adabiyot, san'at, kino, radio, televideniye va boshqalarni ham o'z ichiga oladi. Shuningdek, keng ma'nodagi tarbiya tushunchasi ichiga ta'lim va ma'lumot olish ham kiradi.

Tor ma'noda Tarbiya shaxsning jismoniy rivoji, dunyoqarashi, ma'naviy-axloqiy qiyofasi, estetik didining o'stirilishiga yo'naltirilgan pedagogik faoliyatni anglatadi. Buni oila, tarbiyaviy muassasalar hamda jamoat tashkilotlari amalga oshiradi. Ta'lim va ma'lumot olish tor ma'nodagi tarbiya ichiga kirmaydi. Lekin har qanday tarbiya ta'lim bilan chambarchas bog'liq holdagina mavjud bo'ladi. Chunki ta'lim va ma'lumot olish jarayonida shaxsning faqat bilimi ko'payibgina qolmay, balki axloqiy-ma'naviy sifatlarning qaror topishi ham tezlashadi.

Tarbiya har qanday jamiyat va har qanday mamlakat hayotida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Yosh avlodning, umuman, jamiyat a'zolarining tarbiyasi bilan yetarlicha shug'ullanmagan mamlakat turg'unlik va inqirozga mahkumdur. Negaki, o'sishi va rivojlanishi uchun har qanday jamiyatda ham moddiy va ma'naviy boyliklar ishlab chiqarish to'xtovsiz ravishda yuksalib borishi lozim. Buning uchun yosh avlod moddiy va ma'naviy boyliklar yetishtirishni ajdodlari darajasida, ulardan ham yaxshiroq ishlab chiqara bilishlari kerak. Yosh avlodda ana shunday moddiy va ma'naviy qobiliyatlarni shakllantira bilish uchun esa jamiyat uzluksiz ravishda samarali faoliyat ko'rsatadigan tarbiyaviy intizomlar tizimiga ega bo'lishi lozim².

Tarbiya jamiyat taraqqiyotining turli davrlarida turlicha izohlab kelingan. Sho'ro zamonida hukmron kommunistik mafkura Tarbiyaga sinfiy va partiyaviy hodisa sifatida yondashishni talab etgan. Shuning uchun ham sinfiy jamiyatda tarbiya faqat sinfiy xususiyatga ega bo'ladi va turli sinflarning tarbiyasi bir-biriga qarama-qarshi turadi degan qarash qaror topgan. Holbuki, dunyo ilmi, ayniqsa, Sharq tarbiyashunosligi va o'zbek xalq pedagogikasi tajribasi tarbiyaning sinfiy ko'rinishga ega emasligini isbot etdi. Shuningdek, kommunistik mafkura tazyiqi tufayli Tarbiyada ijtimoiy muassasalarning o'rniga ortiqcha baho berildi, bu jarayonda irsiy va biologik xususiyatlar deyarli xisobga olinmadi.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. 2023y
2. 2022-2027 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son // <http://www.lex.uz>
3. Asqarov M, Xaytboyev M, Nishonov M. Pedagogika. Dars. T.:Talqin, 2008.-289 bet
4. Mavlonova R. Pedagogika. -T.: 2002.- 80 str.
5. Pirmuxamedova M. Pedagogik mahorat asoslari.- T.: 2001.
6. Raximov B. H va boshqalar. Pedagogika. O'quv uslubiy qo'llan. GulDU. 2008
7. Sayidaxmedov N.S. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiya. – T., 2012.O'zMU
8. "Zamonaviy oilada, farzand tarbiyasida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish masalalari" "Mahalla va oila nashriyoti" Toshkent 2021 yil, 47-bet

² R.A.Mavlonova, B.Normurodova. "Tarbiyaviy ishlar metodikasi". –T., 2007 yil.